

Порівнюючи вимоги до створення аудиторських фірм в Україні та Республіці Казахстан слід відмітити, що вони є більш лояльними в Україні, адже в Законі [2] немає обмежень щодо організаційно-правової форми суб'єкта господарювання. Також дозволяється фізичним особам, які не є аудиторами, та юридичним особам, що не є аудиторськими фірмами, бути засновниками або учасниками аудиторської фірми. Проте загальний розмір їх частки у статутному капіталі такої аудиторської фірми не може перевищувати 30 %. Посадовою особою, яка відповідно до установчих документів здійснює керівництво аудиторською фірмою в Україні, може бути лише аудитор.

За законодавством Республіки Казахстан чітко визначено, що аудиторська фірма може бути створена виключно у формі товариства з обмеженою відповідальністю зі статутним капіталом, який стовідсотково сформовано аудиторами. Також передбачено, що в аудиторській фірмі повинно працювати не менше двох аудиторів.

В Україні мінімальні кількісні вимоги щодо числа аудиторів, які працюють в аудиторській фірмі, встановлені лише для тих аудиторських фірм, які мають право проводити обов'язковий аудит річної фінансової звітності.

Відмітимо, що на відміну від українського законодавства, в Республіці Казахстан аудиторська фірма повинна бути членом професійної організації і не може бути учасником іншої аудиторської фірми-резидента Республіки Казахстан.

Спільним моментом є те, що як в Україні, так і в Республіці Казахстан інформація про аудиторів та аудиторських фірм заноситься до Реєстру, який ведеться уповноваженим органом.

Список використаних джерел

1. Карпенко Є.А., Соболев Г.О. Сертифікація аудиторів як чинник інтеграції України у світову економіку. Інфраструктура ринку. 2021. № 51. С. 304–309. URL: <http://reposit.nupr.edu.ua/handle/PoltNTU/9861> (дата звернення: 16.05.2022).

2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#n50> (дата звернення 16.05.2022 р.)

УДК 336:64

Коба О. В., к.т.н., доцент

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Війна, підступно розпочата росією на території України, завдає руйнівних втрат населенню, економіці, інфраструктурі країни. Загальна сума прямих збитків інфраструктури України станом на 19.05.2022 р. внаслідок військової агресії Росії сягнула понад 97,4 млрд. доларів (і це тільки задокументовані за допомогою відео або фото, надісланих українцями в межах проекту «Росія заплатить» [1, 2], втрати). Справжні втрати значно вище, але їх складно зафіксувати і задокументувати. Також дана оцінка не враховує розмір шкоди внаслідок бойових дій природним ресурсам, тваринному господарству, запасам компаній, рухомого майна, військового майна, майна телеком-операторів тощо.

Загальні втрати економіки України через війну, враховуючи як прямі, так і непрямі втрати (зниження ВВП, припинення інвестицій, відтік робочої сили, додаткові витрати на оборону та соціальну підтримку тощо), коливаються від 564 до 600 млрд. дол. [3].

Станом на 19.05.2022 р. в Україні пошкоджено, зруйновано або захоплено щонайменше 23,8 тис. кілометрів доріг, 38,6 млн. м² житлового фонду, пошкоджено або зруйновано 591 дитячий садочок, 1067 закладів середньої, передвищої та вищої освіти, 574 медичних закладів, 219 підприємств, 92 адміністративні будівлі, 295 мостів та мостових переходів, 12 військових аеродромів, 12 аеропортів та 2 порти, 108 релігійних та 179 культурних споруд. Найбільші втрати в загальній сумі прямих задокументованих збитків інфраструктури становлять втрати житлового фонду (33877 млн. дол.), доріг (29879 млн. дол.) та активів підприємств (10709 млн. дол.) [1]. Загальна оціночна вартість пошкоджених та зруйнованих об'єктів може складати до 1 до 54,3 млрд. дол. [1, 2]. Вартість відновлення їх буде значно більшою, оскільки включатиме ще й витрати на демонтаж зруйнованих будівель.

Внаслідок ведення бойових дій суттєво ускладнюються умови діяльності суб'єктів господарювання, зокрема підприємств будівельної галузі. Вони зазнають значних матеріальних збитків через руйнування транспортних шляхів, знищення техніки, пошкодження будівельних майданчиків, об'єктів незавершеного будівництва тощо. Кадровий потенціал більшості підприємств будівельної галузі внаслідок мобілізації, загибелі працівників, відтоку частини персоналу до Європи погіршується.

Більшість будівельних підприємств, в першу чергу, тих, що знаходяться в районі активних бойових дій, на окупованих територіях не зможуть поновити свою діяльність, а ті, яким це вдасться, в умовах воєнного часу не працюватимуть на повну потужність (можна прогнозувати, що така потужність складатиме приблизно 50 %-60 % довоєнних обсягів виробництва). При цьому у 2022 році можна прогнозувати збільшення активності будівельної діяльності у Західній Україні, оскільки у зв'язку з переселенням значної частини населення в цю частину країни попит на нове житло зріс у порівнянні з 2021 роком на 30-50%. Також внаслідок переведення на захід України малого і середнього бізнесу з постраждалих від бойових дій територій збільшився попит на площі та приміщення для нього.

Питання відновлення зруйнованої інфраструктури України після завершення бойових дій знаходяться в центрі уваги професійної спільноти, уряду, громадськості. На звільнених територіях вже зараз розпочинається активне відновлення об'єктів критичної інфраструктури, лікарень, шкіл, житлових будинків. Однак для відновлення ефективної діяльності будівельної галузі мають бути створені максимально сприятливі умови.

Першочерговим завданням є дерегуляція та спрощення процедур, що діють у будівельній галузі. Розглядається можливість отримання європейських технологій, спрощення процедури ввезення необхідних матеріалів, будівельної продукції без сертифікації, будівельної техніки з країни Європи. Для стимулювання нового будівництва житла обговорюється механізм видачі державою грошових коштів у вигляді цінного паперу, який особа, що втратила житло, зможе використати для оплати нового житла на первинному чи вторинному ринку.

З метою дерегуляції галузі планується запровадити наступні зміни:

- прийняття в експлуатацію окремих категорій об'єктів на підставі фотофіксації, здійсненої замовником, що дозволить пришвидшити цю процедуру, адже пересування країною в умовах воєнного часу ускладнене;
- запровадження спеціальної процедури будівництва об'єктів за типовими проєктами, зокрема в частині отримання відхилень від чинних ДБН;
- виведення процедури закупівлі будівельних матеріалів, конструкцій, техніки з системи ProZorro;
- зниження вимог до сертифікації будівельних матеріалів;
- зменшення вимог до змісту проєктної документації на будівництво та до проведення експертизи проєктів будівництва;
- розширення переліку об'єктів капітального ремонту, будівельні роботи на яких можна проводити без розроблення проєктної документації (за дефектним актом);

- спрощення процедури виділення земельних ділянок та зміни їхнього цільового призначення.

- оперативне розроблення будівельних норм та внесення змін до них.

Таким чином, передбачається максимально спростити дозвільні процедури та знизити регуляторний вплив на ринок для швидкого відновлення економіки та роботи бізнесу в умовах воєнного стану.

Наступним кроком на шляху відновлення стабільної діяльності будівельної галузі мають стати налагодження логістичних маршрутів між Україною та Європою, що дозволить збільшити обсяг потрібних будівельних матеріалів, конструкцій, техніки.

Важливим є спорудження нових об'єктів з урахуванням вимог європейських стандартів, дотриманням принципів енергоефективності та «зеленої економіки». При зведенні нових об'єктів житлового призначення також обов'язково створювати бомбосховища або в самій будівлі, або поруч із нею.

Одним із стратегічних завдань відбудови країни є забезпечення пропозиціями зростаючого попиту на працівників будівельних професій, до чого слід готуватися вже зараз, передбачаючи збільшення обсягів державного замовлення на підготовку відповідних фахівців під час вступної компанії до закладів професійної, фахової та вищої освіти у 2022 році.

Для забезпечення ефективності діяльності будівельної галузі необхідно забезпечити впровадження сучасних засобів механізації, передових інноваційних технологій; залучення висококваліфікованих кадрів та фінансування країн-партнерів, проведення моніторингу якості об'єктів під час їх будівництва та експлуатації. Здійснення цих кроків дозволить в максимально стислі терміни відновити діяльність будівельної галузі і реалізувати план відновлення країни.

Список використаних джерел

1. KSE Institute (аналітичний центр при Київській школі економіки) URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/kse-spilno-z-ministerstvom-ekonomiki-ta-ofisom-prezidenta-zapuskaye-sayt-dlya-zboru-danih-pro-zbitki-naneseni-ukrayini-u-viyni/> (дата звернення: 15.05.2022).

2. Росія заплатить: проект KSE Institute спільно з Офісом Президента України, Міністерством економіки. URL: <https://damaged.in.ua/> (дата звернення: 15.05.2022).

3. Ми разом - проти російської агресії: текстові публікації Верховної Ради України від 03 травня 2022р. / Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/222355.html> (дата звернення: 15.05.2022).

УДК 338:58

Коба О. В., к. т. н., доцент; Кошляк Д.І., студентка
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Аграрна галузь України – це одна з пріоритетних сфер як зовнішньої, так і внутрішньої економіки, адже продовольча безпека держави актуальна завжди, а тим більше в умовах воєнного стану. Україна має потужний агропромисловий потенціал, володіє сприятливими кліматичними умовами і якісними земельними ресурсами, наявність яких не лише забезпечує продовольчу безпеку та незалежність держави, а й дозволяє здійснювати вагомий внесок у вирішення світової проблеми голоду.